

מה הוא הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

יח

פרשת וארא | תשפ"ב

מוקדש לרפואת מרן שמואל בן שרה פערל

עניני הפרשה

שיעור הפרשה

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר

כאן ארץ ה' עממים, רבי יוסי אומר אין מביאים בכורים מעבר לירדן שאינה זבת חלב ודבש. הרי מעטו ארץ שני העממים מן הבכורים לפי שאינה זבת חלב ודבש, וכו', וכענין הזה שנוי במכילתא בפרשה הזאת, "ע"כ דברי הרמב"ן.

והיינו, כי דעת רבותינו לבאר, כי זה שמנה כאן רק ה' עממין, שרצה לרמוז על ענין הארץ שהיא מקום זבת חלב ודבש, וזה שייך רק בארץ ה' עממין ולא בשניים הנותרים.

מה כוונת הכתוב באמרו זאת

ותימה רבתי יש בדבר, מה ראה כאן כשמצוה ה' לבנ"י על חג הפסח צורך לשבח את ארץ ישראל בזה שהיא זבת חלב ודבש, וכי מה שייכות יש בין חג הפסח למעלת ארץ ישראל שהוא זבת חלב ודבש, כי בשלמא במצוות ביכורים שאומר האדם (שם) 'זיתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש' שפיר ניחא כי מצוה זו אכן תלויה רק בארץ במקום זבת חלב ודבש וכדברי רבי יוסי שהובא ברמב"ן, אך לגבי פסח מה שייכות יש לה עם ארץ זבת חלב ודבש דייקא.

וביותר, כי אם נאמר שיש אכן טעם נסתר ונעלם בשייכות יו"ט פסח לזה שארץ ישראל הוא משובח בזה שהוא זבת חלב ודבש, אם כן מה טעם כשמדבר בפרשת הבן ה'תם' אומר הכתוב (שם פסוק יא) 'והיה כי יבאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך', ולא כתב 'ארץ זבת חלב ודבש', וגם לא מנה כל ה' עממין המרמזים לארץ זבת חלב ודבש וכדברי הרמב"ן, ורק בהבן שאינו יודע לשאול כתב המעלה הלז.

האב בפרטיות. ולעומתו כשמדבר בבן ה'תם' כתוב 'בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים', הוציאנו וכולל האב עם הבן יחדיו.

בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך

גם יש לבאר, מה שכתב רש"י על דברי הכתוב בבן שאינו יודע לשאול, 'בעבור זה. בעבור שאקיים מצותיו, כגון פסח מצה ומרור הללו', ע"כ. והיינו שרמז כאן שצריך שיהיו מצה ומרור לפניו בשעת סיפור יציאת מצרים לבנו, וכדאיתא במכילתא (בא י"ז) 'והגדת לבנך וכו' תלמוד לומר בעבור זה, לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך'. ודבר תימה שרמז עניין זה דייקא בבן שאינו יודע לשאול.

דברי הרמב"ן בכוונת הקרא כשאומר רק ה' עמים

והנראה בזה, בהקדם דברי הרמב"ן על דברי הכתוב בתחילת פרשת ההגדה לבן שאינו יודע לשאול (שם פסוק ה) 'והיה כי יבאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוסים אשר נשבע לאבתך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה'. ומפרש וז"ל, "והיה כי יבאך ה' אל ארץ הכנעני. אף על פי שלא מנה אלא חמשה עממין, כל שבעה עמים במשמע, שכלם בכלל הכנעני הם וכו'.

ודעת רבותינו (ספרי דברים כו, ט) שהייתה ארץ ה' עממים הללו זבת חלב ודבש, ולא היתה כן ארץ השנים הנשארים, ולכן יבשר אותם בארץ הזאת. כך שנינו בספרי לענין הבכורים 'זיתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש', מה ארץ זבת חלב ודבש האמור להלן ארץ חמשה עממים, אף ארץ זבת חלב ודבש האמורה

מצוות סיפור יציאת מצרים לבן שאינו יודע לשאול ולבן ה'תם'

בתורה הקדושה בענין חיוב סיפור יציאת מצרים לבניו, כתוב בסוף פרשתן (שמות יג, ח) 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים'. וכן בהמשך כתוב עוד (שם פסוק יד) 'והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים'.

וברש"י (שם) מפרש כי הפסוק הראשון מדבר בבן שאינו יודע לשאול, שהבן אינו שואל מאביו מאומה, ועל האב להתחיל לומר לו מעצמו, וככתוב 'והגדת לבנך', והפסוק השני מיירי בבן ה'תם', שהוא תינוק טיפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל 'מה זאת'. ומקור הדברים בירושלמי בפסחים (פ"ה ה"ד) 'תני ר' חיייה, כנגד ארבע בנים דברה תורה בן חכם בן רשע בן טפש בן שאינו יודע לשאול'. ואומר בסוף העניין, 'טיפש מהו אומר, מה זאת, בן שאינו יודע לשאול את פתח לו'. וכן הוא במכילתא, וכדברים הללו המה בהגדה של פסח שנוהגים ישראל קדושים לאמרו בלילי פסחים.

דקדוקי המקרא בשינוי הלשונות בין ב' הבנים

והנה בב' מקראי קודש אלו רבו הדקדוקים למעיין, בשינוי הלשונות בין הבן שאינו יודע לשאול - לבן ה'תם, ועוד.

חדא, כי בפסוק הראשון של הבן שאינו יודע לשאול, אומר האב לבנו 'בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים', ומדבר האב על עצמו לבד, שעשה ה' לי וכן בצאתי ממצרים, וכך איתא גם בהמשך העניין 'כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים', הוציאך דייקא וקאי על

ההגדת לבנך בדברי אגדה המושכין את הלב

ואמינא, כי הנה רש"י (פסוק ה, ד"ה את העבודה הזאת) כתב 'ההגדת לבנך (מיידי) **בבן שאינו יודע לשאול, והכתוב מלמדך שתפתח לו אתה בדברי אגדה המושכין את הלב** (מכילתא)', ע"כ. ויש לדייק ולבאר מה מוסיף רש"י כאן שימשך הבן בדברי אגדה המושכין את לבו, ובפרט אם מדברים בילד קטן מאד מה שייך למושכו בדברי אגדה וכו'.

ואולי יש לומר כי רש"י **מגלה לנו כאן מהו מהות הבן 'שאינו יודע לשאול'**, כי עפ"י פשוטות אפשר ללמוד ולהבין ש'בן שאינו יודע לשאול' הכוונה הוא בילד קטן רך בשנים, שעדיין אינו יודע לשאול ולדבר כראוי, וזה בא רש"י לגלות לנו כאן שזה אינו כן, אלא שמיידי כבר נעדר גדול הנושא ונותן ומדבר כהוגן, אמנם אין לו **הבהירות והשכל והדעת הישרה לשאול ולהשכיל במעלתה הגדולה של יציאת מצרים ומהות יו"ט פסח** שעל ידה נתעלו בני ישראל להיותם עבדי השם ומציאות רוחניים ונעלים, ולכן הזה כיוון רש"י לומר, שיפתח לו בדברי אגדה המושכין את הלב, ובכך יוכל להשכיל ולהבין את עניין יציאת מצרים והניסים הגדולים שעשה השי"ת לעמו בעבור שבחר בהם להיות לו לעם סגולה ולגוי קדוש והמסתעף.

אמנם עדיין צריכין אנו לדעת מה המה אותם דברי אגדה שידבר האב לבנו לפתוח את לבו.

חידוש הרמב"ן במעלתה של ארץ ישראל הזבת חלב ודבש

ויתכן לבאר הענין, דהנה הרמב"ן (לעיל ג, ח) מפרש כוונת מאמר הכתוב ארץ זבת חלב ודבש, ואומר 'ושבח אותה שהיא ארץ מקנה שיש בה מרעה טוב, והמים יפים, ויגדל החלב בבהמות, כי אין הבהמות בריאות וטובות ומרבות החלב, אלא רק באויר טוב ועשב רב ומים טובים. ובעבור שימצא דבר זה של ריבוי החלב בבהמות רק באחו ובמורם הרים, והרי שם אין הפירות שמנים ויפים אלא כחושים, אמר כי הארץ היא עוד שמינה, שפירותיה שמנים ומתוקים עד שתזוב כולה בדבש מהם. והנה שבח אותה על כל טובה', על דגן ועל תרוש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר'. ע"כ

והיינו, שלפי דרך הטבע בסתם ארץ, **הרי שאם יש חלב הרבה בבהמות, אין שם פירות טובים ושמנים**, כי מקום המרעה לבהמות אין טוב לגידול פירות טובים, וכן להיפך **כשיש פירות טובים אין זה מקום מרעה הגון לבהמות ובעבור זאת אין חלב מרובה**, לכך אמר הכתוב, שנתעלתה ארץ ישראל משאר הארצות, שיש בה מעלה רבה זו של שני ההפכיים, גם יש שם חלב רב וטוב, וגם פירות שמנים ומתוקים הזבים דבש מהם.

הכוונה על מעלתה הרוחנית שבארץ הקדושה

ובמק"א ביארנו (בגיליון פר' שמות) כי לא יתכן לומר שכיון הכתוב להלל ולשבח את הארץ בהני הנאות

גשמיות גרידא, וכי לבעבור זאת יזרז הכתוב לישראל לבוא לארץ משום הנאת גופנית וצרכי הגוף לפטמה בתענוגי העולם הזה, אתמהה.

אלא ודאי שכיון לומר על דבר רוחני גבוה מעל גבוה שבארץ היא, וכאשר מובא בכתוב (דברים יא, יב) **'ארץ אשר ה' אלוקיך דרש אתה תמיד עיני ה' אלוקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה'**. והיינו שנתקדשה ונתעלתה הארץ בהשגחתה הפרטית של הבורא יתברך שמו עליה, ותמיד עיני ה' אלוקיך בה, ולכך יש עליה כח רוחני רב המשפיע על יושביה וגם על פירותיה והדברים הגשמיים שבה, ונתן לו סימן להשגחה הרוחנית שבה, כי רואים בשינוי הדברים הגשמיים שבה, שיש בה שני הפכיים של חלב רב ופירות שמנים ומתוקים שהוא שלא בדרך הטבע וכדרכו של עולם, וכל זאת בעבור שנתקדשה בהויה רוחנית רבה ועצומה של השגחת השי"ת עליה ועל כל הנמצאים בה המשפיע ומכניס רושם גם בפירותיה ובחלק הגשמי שבה, ואין זה אלא כסימן לדבר פנימי ועמוק שבארץ, שהוא גודל כח הרוחניות השוכנת שם, וזאת הוא הדבר אשר רצה השי"ת לומר למשה רבינו ע"ה, ולא על הנאות גשמיות בסתמא.

כוונת הכתוב בדברי אגדה של זבת חלב ודבש ובהנחת מצה ומרור לפניו

והנראה לומר לפי זה, כי זה שהקדים הכתוב בתחילת פרשת הבן שאינו יודע לשאול אודות ההבאה לארץ ה' עממין וככתוב 'והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבסי אשר נשבע לאבותיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש' וכדברי הרמב"ן שהודגש כאן דייקא על הארצות שהם זבת חלב ודבש - שזה מורה על גודל הקדושה השוכנת בה - הרי שרצה לומר, כי הם אותם דברי האגדה שצריך לומר לאותו הבן שאינו יודע לשאול ואין לו בהירות השכל כדי לפתוח את לבו, שיספר האב אודות הבאה אל ארץ זבת חלב ודבש, וירחיב לו בעצם הדבר שהיא מעל לדרך הטבע, כי היכא שיש חלב ומרעה טוב אין פירותיה טובין וכן להיפך, וביותר כמו שנתבאר בדברינו כי זאת הוי סימן לעוצם הקדושה וההשגחה המיוחדת והרוחנית הנעלה הממלא את הארץ המקודש, עד שמשפיע על כל פירותיה והדברים הגשמיים שבה, וכשיספר לו האב דברי אגדה אלו, הרי ירחיבו את לבו הסתום, ויוכל להתחיל להשכיל ולהבין בעניינה של יציאת מצרים, ושעל ידה באו כלל ישראל אל ארץ הקודש ועבדו את השי"ת תחת ההשגחה הרוחנית המצויה בה.

וכן בנוסף לדברי אגדה אלו, גם יעשה לבן פעולות במעשה להרחיב ולפתוח את לבו, ויספר לו בשעה ש'מצה ומרור מנוחים לפניו', שהם מרמזים על היות כלל ישראל במצרים בשעבוד ובקושי רב תחת המצרים אשר מררו את חייהם, וישכיל כי היה מטרה בדבר ההיא, כי היו ב'כור הברזל' (דברים ד, כ), וכפירוש רש"י (שם) **'מכור. הוא כלי שמזקקים בו את הזהב'** וכאשר האריכו רבות בספה"ק, כי בהיות כלל ישראל

שמה במצרים נתקנו ונצרפו להיות כלים מכוונים לקבל את התורה ולהגיע לארץ, וזה היה הטעם שהורידם הקב"ה למצרים, שכשיצאו משם יהיו כלים מוכנים לקבל את התורה וליישב את ארץ הקדושה לעובדו שם כראוי וכיאות, והרי המה דברי ומעשי אגדה הפותחים את לבו לדעת ולהתבונן בגדלות מעשי יציאת מצרים.

ביאור המקראות לפי זה

ולכך דייקא בבן שאינו יודע לשאול, כתב עניין ביאת כלל ישראל לארץ ישראל שבו היו ה' עממין ומקום זבת חלב ודבש, כי המה אותם דברי האגדה הצריך לאמרו לבן שאינו יודע לשאול למשוך ולפתוח את לבו, ומה שאין כן בבן ה'תם' שהוא בן טיפש כלשון הירושלמי הנ"ל שפשוט אין לו דעת, אינו צריך ולא יועיל לו דברי אגדה אזי כתב בסתם **'והיה כי יבאך ה' אל ארץ הכנעני'**.

וכן מובן שפיר הדבר שכתב החיוב לספר יציאת מצרים בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך במיוחד בבן שאינו יודע לשאול, כי בו שייך הדבר ביותר שזה חלק מדברי האגדה המושכין את לבו כנ"ל, ובבן שאינו יודע לשאול זה נצרך מאוד לפתוח את לבו הסתום (אכן גם בשאר הבנים יש חיוב זה וכדאיאטא במכילתא דלעיל, אך כתב דווקא בו להראות כי אצלו יש הצורך והחיוב ביותר וכמו שנתבאר).

בן שאינו יודע לשאול כי יש חיסרון בהאב

והנה במהותו של הבן שאינו יודע לשאול יש לומר, כי זה שארע שלבנו חסר לו בהירות בהבנה ובהשכלה להאי מילתא, הרי זה בא ונובע כי גם להאב חסר לו בהירות ודעת ישרה בדבר, ונמשך זאת גם לבנו לדור הבא אחריו (וודאי שאין אנו באים לקבוע מסמרות דבר ושלא שייך אחרת, אלא כי הרבה פעמים הרי זו מקור הדבר), וממילא רוצה התורה הקדושה לרמז להאב, שכשישכיל הוא עצמו ויתבונן ויעמיק היטב בדבר, אז הרי זה יעבור גם לבנו, ויחכים גם הוא להתבונן ולדעת בכלל ובפרט בגדלות עניין מעשה יציאת מצרים וכל מה שארע בו.

עשה ה' ל"י - כי האב משריש בעצמו הבהירות וההשכלה

ובעבור זאת אומר האב של הבן שאינו יודע לשאול **'בעבור זה עשה ה' ל"י בצאתי ממצרים'**, ומדבר על עצמו, שעשה ה' ל"י וכן בצאתי ממצרים, וכן בהמשך העניין **'כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים'**, הוציאך על האב דייקא, כי האב עתה משריש ומכניס בעומק נפשו עניין ההכרה הזאת, כי יודע שכלל שישכיל ויבין היטב בספור יציאת מצרים ויחכם בהנה, הרי זה ישפיע בבנו ויוכל גם הוא לפתוח את לבו להבין ולדעת כל רז וסוד הטמון במעשה יציאת מצרים.

משא"כ בבן ה'תם' שכמובן לא מונח החסרון בהאב כלל, לא נאמר כל זאת, ונכללו הבן והאב יחדיו בפסוקים.

ההתנהגות הרצויה כשמוצא לדאבון לב באחד מצאצאיו שהוא לא שומר את השבת

ולדאבון לב לא כולם משכילים לדעת זאת, וישנם המוריי"ם שאומרים שצריך לצעוק עליו בחזקה, ללכת עמם בדרך קצרה ובאופן הקשה, וזה ודאי אינו צודק ואין נכון כלל, וכנ"ל ישנה עצות ודרכים נכונים לענין הכאוב הזה, אך לצעוק ולומר לו דברים חמורים וקשים כגידין אין נכון כלל, ומי שלא נתנסה בהנה יקשה עד למאוד להשכיל בעומק הדבר ההיא.

בקשה לסובבים שישכילו במעשיהם
וביותר אמינא לסובבים, שיתנהגו **בחכמה יתירה ושלא להתערב כלל בדבר ההיא**, ואדרבא שיתנו תמיכה להורים, וכמה כואב לראות כשלפעמים הולכים ההורים של בן כזה לסעוד את סעודת השבת בבית הוריהם וכדומה (בבית זקניהם של צאצאיהם), והמה מתערבים ונותנים עצות שונות להורים הכאובים מה לעשות עם בן אומלל זה, והשי"ת ישמרנו מהעצות הרעות והביזיונות שהמה מקבלים מהסובבים, ולא די להם להורים שעוברים כזאת עם בן זה הרי הם גם סובלים גם מבחוץ.

ולכך אמינא למי שיוצא לו לעמוד במעמד קשה זה, שיתעלם כמי שלא רואה מאומה, ואל יבזה את ההורים בזמנם הקשה.

ללכת למטפלים מומחים יראי השם המנוסים בכגון דא

ואומר להם להני הורים גיבורי הנפש, שילכו למטפלים יראי השם המומחים בדבר ואשר התנסו היטב בנפשות כאובות אלו, ושיתנהגו עם צאצאיהם בדעת ובחכמה וכפי ההדרכה הברורה שמקבל מאותם מומחים, ושיזהרו שרגשי הלב שבהם המתעוררים בעת ההיא לא ישלטו על המוח, ושיתנהגו כרצונו ית"ש אשר דורש מאתם.

וכן גם שלא יחביאו את הפאו"ן מערב שבת במחבוא נסתר, כי הרי סוף כל סוף בנינו יותר חכמים מאתנו בדברים אלו והמפורסמות אין צריכות ראייה, וכל כמה שיחביאו את הפאו"ן יותר, הרי במוקדם או במאוחר ימצא זאת הבן או ימצא לעצמו פאו"ן אחר, ומה הרוויחו במעשיהם.

מה ה' אלוקיך שואל מעמך

ולכך צריכים לדעת שרצון הבורא ברוך הוא בעת הזאת שיבליגו על המעשה הנורא שרואים, ושיראהו לבן ההיא פנים מסבירות ושוחקות כמימים ימימה, ומאומה לא ירוויחו מלצעוק ולשאוג בכעס על הבן, ויעמיקו במחשבתם שאם הם רוצים לעשות מעשה למען כבודו ית"ש, הרי שזה המעשה היחיד שמוטל עליו לעשות בעת ההיא, ושלא יצעקו באף ובחמה על הנפש האומללה הזאת. ולאחר השבת ילכו למומחים המנוסים כבר בהדרך האיך להתנהג עם נפשות הכואבים האלו, ותשועה ברוב יועץ ובמנוחת הנפש ודעת.

ויעמיק עוד, כי על אף שבמחשבתם ובחלומם תדיר, המה חישבו כי כל צאצאיהם יהיו תמיד יראים ושלימים כדבעי למיהוי, הולכי בגדי שיראין בשבת ומביאים נחת רבה להוריהם, אמנם ידעו כי עתה נתן להם השי"ת ניסיון וזכיה להתעסק בבן שכזה, וצריכים לדעת להתעסק עמו כראוי וכיאות, ושיכניסו ההכרה בלבם כי הרצון האמיתי שרוצה השי"ת מהם, שלא יחיה האדם עבור הרחוב כלפי חוץ ובאופן חיזוני, אלא באמת עם פנימיות לעשות רצון השי"ת כפי אשר ידריכו אותם ושלא יבושו בבניהם כי בני ק-ל המה.

מה לעשות כשמוצאים בבן שהוא מחלל את השבת

בזמן האחרון היו כמה וכמה יראים ושלמים הי"ו מסלתה ושמנה דמחוזותינו, אשר באו אלי ושאלתם הקשה בפייהם, כי לדאבון לב יצא להם לראות אצל צאצאיהם בביתם שהמה אווזים בפאו"ן (phone) בשבת ומשתמשים ומשחקים בו תוך כדי חילול שבת גמור ר"ל, או שאינו יודעים בוודאות שכך היא אלא שכמעט ברי לה כאשר ההם רואים שהמה נועלים את עצמם לשעות ארוכות באחד מחדרי הבית ורגליים לדבר שיש להם שם פאו"ן ומשתעשעים בו בשבת, ושאלתם הטעונה בפייהם, מה הוא הדרך המועילה והישרה להתנהג עם בן שכזה.

לשלוט על רגשי הלב המתעוררים בעת ההיא

ואומר להם, כי ראשית כל צריך לדעת לשלוט היטב על רגשי הלב, כי הרגש הראשון שמתעורר אצל ההורים, היא לקחת את הפאו"ן ממנו בחזקה כדי שלא יחלל את השבת, וכן להראות לו פנים זעופות ולצעוק עליו בחמה שפוכה, 'אתה גוי גמור, מחלל שבת' וכדומה, ויש ה'מהדרים' אשר גם מחביאים את היין משולחן השבת באומרים כי חוששים מיון נסך, והרי אלו דברים שאסור לעשות כלל שהם רק הורסים את נפש הילד ומרחקים אותו מתורה ומצוות יותר.

ואני מבין היטב את הרגש הנפשי הזה וכמה קשה על ההורים להשליט על הרגשי כאבים העזים הלזה, אך צריך להשריש היטב בעצמו שישלטו בכל מאודם על התעוררות רצון לעשות כזאת, ושלא יעשו כן.

שבת מעייקא"פ" בשבת

שאלה: רציתי לשאול בנוגע ל'שבת מעייקא"פ', המיועד לשימושם של הנשים לצביעה בעור הפנים, וזה נעשה באופן מיוחד שיהא מותר להשתמש בזה בשבת, ושאלתי האם אכן מותר להשתמש בזה בשבת או שיש איסור בזאת (ובפרט כי הרבה פעמים יש צורך בדבר וכגון בל"ט, שבושה מהסובבים שלא יבחינו בדבר)?

תשובה:

עצם ההשתמשות במעייקא"פ רגיל בשבת

בנוגע לעניין ההשתמשות ב'שבת מעייקא"פ' בשבת, נקדים קודם ונבאר לגבי עצם המעייקא"פ הרגיל איזה חששות שייך בה בשימוש בשבת, ונמשיך בזה הלאה גבי ההשתמשות ב'שבת מעייקא"פ'.

הנה במעייקא"פ הרגיל ישנה ג' חששות של איסורים שונים בשבת:

א. טוחן, כי לפעמים המעייקא"פ הוא כמקשה אחת בתוך הקופסה והאריזה שלה, וטוחנים ומפוררים אותם בכדי שיצא המעייקא"פ מהאריזה. **ב. ממוק,** והיינו שהיא מיישרת ומחליקה את המעייקא"פ כשמורחת על פניה **ג. צובע,** כפשוטו.

ייצור השבת מעייקא"פ שלא יהיו חששות בהשתמשותם

והנה, ה'שבת מעייקא"פ' נעשה באופן מיוחד שלא יהיו החששות הללו, שזה מיוצר טחון עד למאוד דק דק וכמו פודע"ר (redwop) וכעין אבק, וגם יבש באופן מוחלט ללא שום לחלוחית, והמטרה בזה, שכשהאשה משימה זאת על הפנים, הרי זה כמו הנחה בעלמא ולא כמריחה וכצביעה.

ובאמת רוב הפוסקים אוסרים את השימוש בזה, אכן יש פוסקים המתירים זאת **כי המה מדמים הדבר להאדם המניח פודע"ר של צבע על השולחן בשבת** שאינו מורחו על השולחן

אלא מניחו לבד אך מכוון בדעתו משום צביעה שרוצה בזה לצבוע את השולחן, דיש בזה מחלוקות הפוסקים, ישנם האוסרים כי למעשה כוונתו משום הצביעה, אמנם יש פוסקים המתירים ובתוכם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, כי היות שזה פודע"ר יבש וכמו אבק, הרי אין זה נדבק על השולחן כשאר מיני צביעה אלא הוי כשינוי מקום בעלמא, שעד עתה היה הפודע"ר בתוך הבקבוק והאריזה שלו ועתה זה על השולחן, ולכן זה מותר ואפילו כשמכוון האדם משום צביעה.

וכך גם המה סוברים ב'שבת מעייקא"פ' שמוותר השימוש בה, שכזה הוא הדבר דהוי רק הנחה בעלמא בלי מריחה וצביעה ואין זה נכנס ונדבק לגופה ולפניה, וממש כמו שמניחים אותה על הפנים כך ניתן לעומתו להורידה.

ההתר בזה בג' תנאים הכרחיים בלבד

ולכן מריש הוה אמינא לאסור הדבר כי רוב הפוסקים אסרוהו, ובאמת בשנים קדמוניות לפני כעשרה ועשרים שנים לא היה נפוץ השימוש ב'שבת מעייקא"פ', אכן היות כי יש מתירים בדבר אין בכוחנו לאסרו, ולמעשה מותר השימוש ב'שבת מעייקא"פ', אך נביא עתה כמה תנאים הכרחיים לזה, ובלעדי התנאים דלהלן אין שום צד היתר בדבר.

א. שצריך שיהיה עור הפנים יבש לגמרי מכל לחלוחיות טרם הצביעה, ואם יש איזהו רטיבות או לחלוחיות על הפנים אסור הדבר, כי כשיש איזהו לחלוחית על עור הפנים, שוב שייך איסור

צובע או ממרח וכנתבאר לעיל במעייקא"פ רגיל. **ב.** שיתכן לפעמים שיש שיור של מעייקא"פ רגיל על הפנים מהפעם הקודם ששמה מעייקא"פ, ועתה רוצה האשה לשים על זה את ה'שבת מעייקא"פ', וצריכה לדעת שיש בזה איסור, כי בשעה ששמה את השבת מעייקא"פ על המעייקא"פ הראשון, הרי שהמעייקא"פ הראשון מתעורר ומתערבב עם השבת מעייקא"פ החדש, ושוב שייך האיסורים הנזכרים לעיל, **ותזהר לבדוק כי פניה נקיות מכל מיני שאר מעייקא"פ שצבעה את פניה מקודם** (זה שכיח כשבערב שבת השתמשה במעייקא"פ רגיל, ועתה בצפרא דשבתא רוצה לצבוע את פניה מחדש בשבת מעייקא"פ).

ג. שאין לערבב בשום פנים שני מיני צבעים של שבת מעייקא"פ, כי בזה יתכן שיהיה צבע אחד של מעייקא"פ שיקבל את צבעה של המעייקא"פ השני, ויש בזה איסור גמור של צובע, וכל ההיתר היא רק בצבע אחד מיוחד ונפרד לגמרי.

וצריכה האשה שתקפיד מאוד על התנאים הנזכרים ורק בהנה יותר לה ההשתמשות בזה.

העצה המהודרת שתלך לנכריה

אכן באמת לגבי הדבר שציין השואל החשוב ה"ו, כי לפעמים שייך צורך בהשתמשות במעייקא"פ בשבת וכגון בל"ט, **אמינא כי העצה לכתחילה שתלך לנכריה שתצבע את פניה** ובזה יכולה להשתמש אף במעייקא"פ הרגיל, וזה הדבר היותר מהודר לעשות מלצבוע עצמה ב'שבת מעייקא"פ'.

ברכת מזל טבא
למו"ה אברהם שמואל הערשקאוויטש
לרגל שמחת האפשערן לבנו ני"ו

לע"נ האישה החשובה
גיטל בת הרב אברהם בנימין ביינוש ז"ל

לע"נ
הק' משה יהודה לייב מסאסוב זצוק"ל

ברכת מזל טבא למו"ה יעקב שלום שפריי
לרגל הולדת בנו